

Kvalitetssikring i stråleterapi

Sverre Levernes, Statens strålevern(NRPA) og Oslo universitetssykehus (OUS)

Kreftplanen fra 97/98 gikk inn for dobling av stråleterapikapasiteten. En så stor ekspansjon krever god kvalitetskontroll, og Kreftplanen foreslo en permanent styrking av dosimetri og kvalitetssikring innen strålemedisin i regi av NRPA. Fra 2000 ble det bevilget penger, og bestillingen var: «Strålevernet skal bistå landets stråleterapienheter med kvalitetssikringstiltak både innen fysikk og medisin».

Det ble opprettet en egen gruppe på NRPA: KVIST (KValitetssikring I STRåleterapi), denne består av to onkologer, to fysikere og en stråleterapeut (radiograf) i delte stillinger mellom KVIST og sykehus. Disse utgjør sekretariatet for KVIST-arbeidet. I tillegg er det opprettet en referansegruppe med representanter fra alle stråleterapiavdelingene som møtes to ganger årlig. Mye av arbeidet gjøres i arbeidsgrupper med deltakere fra ulike sykehus der det etterstrebes konsensus for faglige anbefalinger. Av slike anbefalinger kan nevnes: rekvisisjoner, volum- og dosespesifikasjoner, behandlingssopplegg for ulike diagnoser, kvalitetskontroller for utstyr og opplæring.

For å kunne ha god oversikt over fagfeltet og behandlingsstedene er det siden 2001 årlig samlet inn virksomhetsdata fra alle stråleterapiavdelingene. Dette inneholder foruten sammenslåtte aktivitetsdata for behandlingen, også data splittet på behandlingsintensjon, diagnose, behandlingsapparat, fylke og data om personell, utstyr og kvalitetskontroller. Rapporteringen inneholder også statistikk fra nasjonalt system for avvikhåndtering i stråleterapi. En tiårs rapport er under publikasjon med hoveddata fra virksomhetsrapporteringen. Alle dataene er dessuten tilgjengelige på en passordbeskyttet portal (<http://kvist.nrpa.no>) for KVIST-programmet. På denne portalen har alle grupper og aktiviteter sine egne sider som de administrerer slik de selv ønsker. Portalen fungerer som en informasjonskanal for hele stråleterapimiljøet.

Hvert år arrangeres et nasjonalt møte med nasjonale og internasjonale forelesere. Siden 2006 har det også vært en klinisk workshop på disse møtene der ulike case har blitt diskutert. Anonymiserte data for casene er sent til alle sentrene på forhånd, der behandling er blitt planlagt, og resultatene er returnert til KVIST for sammenstilling før møtet. Sammen med diskusjonene på møtet fungerer dette som en slags klinisk revisjon som har ført til endringer i både nasjonale og lokale retningslinjer.

Det er utført to runder med eksterne kliniske revisjoner på sykehusene: i 2003-2004 var temaet behandling av skjelettmetastaser og i 2009-2011 var behandling av venstresidig brystkreft temaet. Revisjonsteamene har bestått av to onkologer og to fysikere, pluss tre fra KVIST-gruppen, som i løpet av en todagers visitt har gått gjennom dokumentasjon for et antall pasienter. Data er registrert og vurdert etter fastsatt skjema, og på slutten av dag to er resultatene lagt fram for avdelingen og diskutert. I etterhånd er skriftlig rapport sendt avdelingen.

Finansiering av KVIST-programmet er over Strålevernets budsjett. For deltakere i ulike grupper og revisjonsteam refunderes reise og opphold, men ikke lønnsutgifter. Deltakelse i KVIST-arbeidet regnes som kvalitetshevende både for deltakende fagpersoner og avdelinger, slik at dette blir en del av kvalitetssikringsarbeidet for hver avdeling. Arbeidet er utført av stråleterapimiljøet selv, noe som danner en atmosfære av eierskap, men krever samtidig sekretariat for nødvendig framdrift. Det er viktig at alle faggrupper er representert.